

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

O pravnih, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Pred osodopolnim vprašanjem.

Iz Rusije. [Izv. dop.]

Glede vzhodnjega vprašanja pri nas nekoliko dni caruje grobna tihota. Ta grobna tihota izvira iz dveh prepričanj, kateri si je Rusija pridobila po historičnih izkustvih. Prvič Rusija ve, ka paliativna sredstva diplomacije v vzhodnjem vprašanju nič več pomagati ne morejo. Drugič, ka vzhodnjega vprašanja v Evropi razen Rusije nikdo razvozlati ne more.

A če poslušamo, kar se govori v nekaterih celo visokih krogih našega Peterburga, in če beremo, kar pišejo inostrani publicisti in oni izmej naših, kateri se zapadne Evrope drže, vidimo, da se ta grobna tihota drugače objasnjuje: „Rusija je prošlega leta vzgorela od vzhodnjega vprašanja. A ko je ruska vlada hotela temu plamenu dati svobodni pot, prestrašilo se je rusko občinstvo resnične vladne volje, ohladilo se na enkrat k vzhodu in patrijotizem je zatihnil.“

Mi ne verjamemo — piše knez Meščerski v „Grazdaninu“ — temu objasnevanju in ga odkrito imenujemo past, v katero hočejo ujeti našega svitlega carja, tako jasno umečega svojo in svoje države zadačo o vzhodnjem vprašanju.

Mi ostanemo v istini svojega mnenja tem bolj prepričani, če z omenjenim razlaganjem tujih žurnalistov primerjamo še druge komentarje, kateri se slišijo v istem Peterburgu. V inostranih diplomatičnih sferah govore, ka

Rusija more iz dvojnega si izbrati jedno: ali sramoto, ali vojsko. A drahle domače duše vzdihujejo, ka Rusija nikakor ne sme začeti vojske, ker začevša vojno, imela bode delo ne le s Turčijo, a z vsem evropskim zapadom.

Kaj sledi iz podobnih, visoko-mernih komentarjev? Iskreni rusko-slovanski patrijot more v njih videti samo jedno: neko umetno mahinacijo, s katero hočejo zaglušiti glas onega npravnega sveta, ki se imenuje — ruski narod.

Ruski narod imenujejo ti ljudje rusko kmetstvo. Mi — pravi „Gr.“ — imenujemo ruski narod to, kar zapopada trojica: Pravoslavna cerkev, ruski narod, svitli car. Ruski narod v prvem pomenu nikoli nij želel vojske in je tudi ne želi. A ruski narod v našem pomenu predčuti in predvidi svitlo sliko svojega historičnega bitja, kar nam priča mej drugim sledeče. Kričači in aferisti — bogatci so zamolknoli in zadržnoli so svoje mošnje uže davno; storili so to tedaj, ko jim je bila dana resna priložnost, pokazati, da so res nekaj več, nego sami kričači in slučajni bogatci. A ruski narod je v našem pomenu trdil se in trpel v potu svojega obraza za svoj nezavidni obstanek, a zdaj v času svojega oddiha, v času globoke in mrzle zime, pošilja vsak dan nad 3000 rubljev v razne oddele slavjanskega blagotvornega komiteta v pomoč svojim sorodnim po krvi in veri slovanskim bratom na jugu, pošilja ne izza šuma, nego izza iskrene krščanske ljubezni. In če povprašate ta ruski narod, hoče li on vojske, odgovoril vam bo jednodušno: hočem, ho-

čem, hočem jo; jerbo on vidi v vzhodnjem vprašanju preganjanje svoje slovanske cerkve, ubijanje svojih sokrvcnikov, posramljenje svojega carja; on vidi v njem uničevanje svojih najsvetejših svetinj, svojega obstanka, in ta ruski narod, ki za zajem nij zložil jednega milijona, je v tem slučaju pripravljen zložiti milijarde rubljev, pripravljen je dati vse, kar ima.

Rusija zdaj stoji na razpotju dveh širokih cest: agenti in evropska žurnalistika goni jo na vojsko, iz česar nekateri ruski krogi v Peterburgu sklepajo, ka mi ne smejemo vojevati, ker Evropa hoče tega, da bi nas oslabila.

Ta sklep je resničen, a resničen samo v znanem nam smislu. A glavno je to, o kakej vojski se govori? Evropa želi nam vojske zato, ker na podlogi faktov, kakoršen je zajem, na podlogi bojazljivih časnikarskih člančkov à la „Golos“ et comp., na podlogi temnih sluhov nekaterih peterburških političnih krogov misli, da mi Rusi nijsmo pripravljeni za vojsko, da bode nam, dobivšim pobitje po nosu, diktirala Evropa pogoje posramnega za nas mira. Na tako vojsko Rusija ne pojde, nikdar ne pojde.

No je še druga cesta, cesta ruska, odkrita, katere se je Rusija vselej držala v kritičnih svojih minutah po priliki svoje bogate zgodovinske šole: odkriti pred Evropo istino glede vzhodnjega vprašanja in glede Rusije. Istina ta je prosta: Slovani, kolikor koli bi jih bilo, instinktivno čutijo simpatije do Ru-

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Dvajseto poglavje.

(Dalje.)

Zato je čas imel le malo oblasti črez njo; in kot takrat bila je še denes ljubeznjive postave in še ljubeznjivejšega srca in obnašanja. Bistri opazovatelj bi bil pa lahko zapazil, da je bila dosta živabnejša, da se je dosta bolj zanimala za dogodke krog sebe, da je očitnejše uživala veselje tega življenja, nego poprej. In Emilija sama je priznavala, da se ima zato zahvaliti deklici, s katero je neprestano živela in katerej je bila z najtoplejšo ljubeznijo udana. Ta deklica jej je zmirom kazala najživejše sočutje, neprestano žrtvovalnost, prirojeno nagnjenost h kratkočasnim in šaljim stvarem, pa tudi k vsakej lepoti in resnici. Ta deklica je neprenehoma hrepenela, da bi nje preljubljena prijateljica uživala vse,

kar je njej samej veselje napravljalo; tako jej je izbudila in oživila vse one lastnosti, katere jej je bila slepota skoro popolnem umorila in postala je res, kar je strije Trueman od nje zahteval: „oko svoje dobrotnici“.

Pri tej priliki je sedela Emilija sama ter nij videla niti lepega solca zahajati niti sence, ki se je pri luninem svitu krog nje igrala. Udajala se je blezo žalostnim mislim, nagnila je malo glavo v stran, kot bi poslušala, ter se je zganila, kolikorokrat je zaslišala vrata, katera je veter sem ter tija gonil; na lici se jej je videla neka otožnost in celo neka žalost.

Nazadnje pride nekdo izza visocega plota, vrt očem vnanjega sveta zagrajajočega ter se približuje vratim. Le Emilijin ostru sluh je mogel razločiti lehke stopinje in jih precej izpoznati. Vstane, ter gre došleci naproti, katero moramo najprej predstaviti svojim čitateljem. Res nam je stara znanka, a čas jo je močno izpremenil, in težavno bi bilo v njej zopet izpoznati nekdanjo majheno Jerico.

Sedanja Jerica — kajti ona sama je — je postala mlada „lady“. Jerica je nekaj centimetrov višji od Emilije in tenkega in nežnega života. Obraza je črnkastega, pa svetlega, ter se odlikuje z rudečkasto barvo, ki jej lica zaliva; to pa lahko izvira tudi od tod, ker je nagloma hodila od železnične postaje. Klobuk je snela z glave, ter ga je nataknila na roko, kakor ga je uže v otročjih letih rada nataknila. Naravnost tedaj priznajmo, da nij hotela dopasti in svoje izredno lepe lase pokazati.

Jeričine oči so ohranile staro bliščobo ter se sedaj ne vidijo prevelike njenemu obrazu. Če so pa njena usta nekoliko manj klasično izrezana, kot zahteva ostro pravilo lepote, a na to lahko pozabimo zagledavši vrste malih zob kot biserov, ki ste tako pravilne in gladko zbrane kot niz belih biserov. Nje snažna obleka iz pikastega mušlina jej oklepa vrat in priprost črn plašček okrogloličnega nje vitkega pasa.

Kaj tedaj? Ali je Jerica velika lepota? Nikakor ne. Lica in života je takega, da

sije, a Rusija ima instinktiven sočut do Slovanov. To je zakon zgodovinski in naradni, proti kateremu nobena evropska sila nič ne more. Vzhodnje vprašanje je slovansko vprašanje, torej je tudi rusko vprašanje, a če je to tako, potem je glas Evrope samo postranski, a glas Rusije je glas odločevalen, in če Evropa hoče eno, Rusija tiho in pokojno, v globini src svojih mnogih desetih milijonov Rusov, verujoča v svetini svoje tradicije in svojega čuvstva, želi družega za svojo zgodovino, za Slovane, svoje brate, in za slavo svoje slovanske cerkve; ona želi, da bi vprašanje o vojski Rusije iz-za vzhodnjega vprašanja rešil ruski car, verujoči samo v Rusijo, nikoli njemu ne izmenivšo; ona želi, da bi ruski car ne mislil, ka bi ona bala se vojska na življenje in smrt za slavo krščanske cerkve, za svobodo milijonov svojih Slovanov; ona želi, da bi car ruski pomislil, da toliko zaničevani ruski prosti narod predobro zna in pomni ono, kar je tako skoro pozabilo kričeče epikurejsko občinstvo njeno; Rusija želi, da bi ruski car veroval, ka njeni mnogobrojni narod ima v sebi primerno svojemu čislju moralno silo, s katero on more tvoriti nemogoče, se ne boji cele zapadne Evrope v osodepolni minuti; in ona želi, ka bi Evropa uznala, ka pojde bit se z njeno milostjo, a s pomočjo božjo in voljo svojega carja, če je zdaj prišel čas, biti se za svobodo svojih bratov. —r.

V Ljubljani 5. marca.

Glasilo naših kranjskih nemškutarjev, ustanovljeno po renegatu Dežmanu in njegovih prijateljih, „Laib. Tagblatt“, zadnji čas kaj odkritosrčno govori vse, kar misli. Da si njegovi patroni vselej ob volitvah in pri družih javnih prilikah hinavčujejo, da niso sovražniki našega rodne slovenskega jezika, da so tudi oni za njegov razvoj, da so tudi oni „Kranjci“, ali celo Slovenci itd. — vendar to priznava glasilo nemškutarske ali ustavoverne stranke v Ljubljani v jednom zadnjih svojih člankov, govorečem o preobloženju učencev v srednjih šolah, naravnost zahteva, naj se v naših srednjih šolah naš domači jezik ne uči več, naj se slovenščina iz srednjih šol izpahne. Zapomnimo si to nemškutarsko dobro voljo! Komaj dve pičli uri na teden je pro-

bi stotina in stotina ljudi o njej različno sodila in le malokateri bi jo imenovali lepo. A je nekoliko obrazov, katerih večno se spreminjajoči izraz tako radi gledamo: govoreči obrazi, ki notranje srčne čute oznanjujejo; obrazi, ki se ta hip svetijo obile modrosti in previdnosti, drugi hip pa se blišče obilega veselja, ki se sedaj pri žalostni povesti skale in zarude svete jezé črez to, kar duša zaničuje, in ki jih potem zopet razsveti božja navzočnost, pri kateri se srce obrača proč od sveta in od samega sebe, ter se z zbranim duhom pobožnosti ozira v nebesa. Takega obraza je bila Jerica.

Marsikateri život nij niti spoštljiv, niti kraljevsk, niti čaroven; a prijeten je in nežen, lehek, samovlasten in spreten, da se lahko in čarovno v svojem okrožji giba in nikomur poti ne zastavlja; in takega života je bila Jerica.

Kolikor zelo naj so jo tudi odlikovale te lastnosti (in bilo je mnogo ljudi, ki so jih visoko cenili), mičnost njih je močno pomno-

stora in časa dano prvemu našemu deželnemu jeziku, lepemu narečju onega najrazširjenjšega slovanskega jezika, ki ga govori nad 80 milijonov ljudi, — a še to malo te naše odpadnike in privandrane tujce v oči kolje, še tu bi nas radi izrinili. Tukaj vendar govori uže najhujšobnejše srce, usiljenčeva nesramnost, fanatično sovraštvo do Slovanstva. To je tem bolj za konstatirati in pomniti, ker se bližajo volitve in bodo ti naši Turki zopet vse drugačne ljudstvu kazali se, kakor so v resnici.

Sicer pa je članek bil tako neslano in neumno pisan, da smo precej soglasno in vsi uganili, da kaj jednecega more pisati samo „der dumme Kerl“ ali k večjemu še kakšen Sima. Torej, če je g. prof. Heinrich v „Tagbl.“ zaradi tega oglašil se zoper omenjeni članek, da ne bi morda zavoljo prihodnjih izprememb (Bog jih daj skoraj!) kdo koli mislil, da je on to bedarijo napisal, bilo je nepotrebno. Njegov štil se še po noči loči od razkavih čak ljubljanske žurnalistične „mädchen für alles“ ali od nesintaktične in lesene Simove nemškutine. Sicer hvala nemški profesor za brambo slovenščine, vendar če meni on, naj se je še celo Nemci uče, rečemo mu, da mi od svoje strani Nemcev nikoli ne bomo k slovenščini silili. Naj jo pustite, samo da potlej pa tudi mej Slovenci naj ne iščejo služeb in kruha, temuč gori mej Nemce, mej svojece naj gredo, če se našega jezika ne uče.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. marca.

Na **Tirolskem** so se uže na več krajih vršile volitve volilnih mož, ki so izpale v popolno tirolskem, to je v federalističnem smislu.

Zagrebski magistrat je dobil povelje, da ima skrbeti za 8000 vojakov, s katerimi se bode zagrebska garnizija kmalu pomnožila.

Dr. Polit je v **ogerskem** zboru interpeliral o iztočnem vprašanji: 1. da-li Avstro-Ogerska še drži se v iztočnem vprašanji onih principij, katere so izražene v trocarski zvezi v noti grofa Andrassya od 30. dec. 1875, v spomenici od 15. maja 1876 v zadnji carigradske konferenci. 2. da-li ogerska vlada odobruje one turkoljubne demonstracije, katere na enej strani iztočno politiko Avstro-Ogersko sramote in škodovajo, na drugej

ževalo to, da Jerica sama nij vedela, da je imela take prednosti. Ona, v prvih mladostnih letih jej vsiljena misel, da nij lepe postave, je še nij popustila, a čutila se nij več nikakor ponižano kot se je bila poprej čutila.

Ko je zagledala gospico Grahamovo naproti iti, stopala je hitreje; prišla je do nje pri pragu, od koder je steza peljala na desno v vrt. Ljubeznjivo je oklenila roko okrog Emilijine rame, kot se je bila vsled slepote njene in lastne svoje velikosti in pa kot vodnica privadila. Vkrenila je na pot, ki pelje od hiše in šal močnejše nategnivišji krog svoje slepe prijateljice, je rekla:

„Draga Emilija! tu sem zopet. Kaj ste bili sami, odkar sem bila otšla?“

„Da, draga moja! bila sem večidel sama in zelo me je skrbelo, mislečo, da moraš ta izredno topli dan po Bostonu okrog letati.“

„To me nij nikakor oviralo. Sedaj tembolj uživam hladno sapo. Kako vsa drugačna je kot vročina in prah v mestu.“

„A Jerica!“ rekla je Emilija obstojé,

strani pa narodna čuvstva več milijonov ogerskih državljanov neogerskega jezika žalijo?

Praška „Politik“ v prvem članku svojo in vseh poštenih ljudi nevoljo nad **Magjari** izraža, ki imajo zdaj uže osem mesecev srbskega rodoljuba dr. Miletiča zaprtega, da si nij čisto nič zakrivil in se mu nič dokazati ne more, kakor to, da Turkov ne ljubi, kakor Magjari.

Vnanje države.

Praška „Bohemia“ poroča oficijozno iz Dunaja: **Rusija** je Angliji naznanila, da ima 500.000 mož popolnem pripravljenih in da hoče akcijo začeti, da pa jej je mir ljubši, če druge države Turčijo prisilijo, reforme na korist kristijanov izvesti.

Ruski general in sloveči diplomat Ignatiev je prišel 4. t. m. v Berlin. Gotovo, da v jako važnih političnih zadevah.

Iz **Carigrada** se telegrafuje, da je srbski knez potrdil ali ratificiral mir s Turki. — S Črnogorci bodo začeli denes, v ponedeljek pogajati se.

Srbska dva zastopnika v Carigradu sta podpisala mir in sultan jima je namenil visoke ordne. Žalostno odlikovanje. — Iz Belgrada se javlja, da konservativci, ki so hoteli še iz nesreče domovine žeti za svoje strankarske namene, protestirajo zoper hitri sklep in končanje zborovanj vel. skupščine.

V **Bosni** se je mej vstaši in Turki zopet boj začel. V gori Vučjaku se je bojevalo 27. febr. 300 vstašev proti redifom. Turki so imeli 41 mrtvih, vstaši 12. — Turška vlada je muselmanskim Bošnjakom dala povedati, naj se avstrijske vojski sami ustavljajo, kadar bode Bosno zasedala, ker turška vlada nema vojske, da bi jo semkaj poslala.

Turški ministri so v velikem posvetovanji sklenili razglasiti, da Turčija ne more dolgo imeti velike vojske na nogah. Zavoljo tega naj bi velesile Rusijo nagovorile, da svojo vojsko od Pruta odtegne, ker sicer se vse „reform“ ne morejo izvajati, — Naivni ljudje!

Angleškemu parlamentu je došla prošnja boljarjev iz več okrajev Bulgarije, ki prosijo, naj se porta prisili konferenčne sklepe sprejemati.

Domače stvari.

— (Slovensko predavanje v ljubljanskej čitalnici) je tudi v drugo nedeljo 4. marca od 11. do 12. ure dopoldne v čitalnico privabilo okolo 200 oseb distingiranega občinstva, ki je g. Janko Krsnikovo predavanje „o poeziji in kulturi“ z zanimanjem poslušalo. — Prihodnjo, tretjo nedeljo predava prof. Šuklje o Wallensteinu.

— (Beseda v čitalnici ljubljanskej) v nedeljo večer je bila tudi prav obilo

„zakaj me pa pelješ od hiše. Drago dete, ti še nisi pilo čaja.“

„Vem to Emilija, a nočem nikakoršne večerje.“

Hodili ste nekaj časa počasi in molče okrog. Nazadnje je rekla Emilija:

„No, Jerica! kaj mi nemaš ničesar povedati?“

„O, da, prav veliko, a —“

„A — ti veš, da mi bodo žalostna poročila, in ti mi jih nočeš poročati. — Kaj nij tako?“

„Ne smela bi biti tako prevzetna ter misliti, da bi vas, draga Emilija! to tako vznemirjalo. A sem od zadnjega večera, ko sem vam povedala, kaj je gospod V. rekel in kar sem sama mislila in ko vam je misel, da bi se ločili, toliko težila srce, dvomim skoro, kaj naj storim.“

„In jaz nasproti sem si očitala, da sem kazala svoje čuti, da bi ne bila uplivala na te, ter te odvrčala od tvoje dolžnosti, ali vsaj ti otežila nje izpolnvanje. Čutim, draga

obiskama, berilo dr. J. Bleiweisa je zanimalo, pevci so dobro peli. Povsod je vendar le vidno, da kljubu vsem zaviram socialno napredujemo.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima denes 6. marca ob 5. uri popoldne sejo. Govorilo se bo o reklamacijah volilcev, o volilnem dnevi, o sestavi volilne komisije, dalje o g. Potočnikovem predlogu glede reguliranja obrežja Ljubljance, nasvet g. Kluna o definitivnem nastavljenju kateheta na mestnej deški šoli.

— (Uhacijevi kanoni) za 12. regiment, ki je v Ljubljani, so bili za včeraj napovedani da pridejo. V nedeljo so došle druge artilerijske reči. Govoré, da je vse namenjeno za Bosno, kadar na spomlad naša vojska z rusko vred turško ozemlje posede in krščane osvobodi.

— (Najden.) Hišnega posestnika Prepeluha, ki je nedavno tukaj utonil, so ribiči iz vode pri fužinskem malinu izlekli. Padel je v vodo vsled pijanosti.

— (Pes ugriznil) je ženo vodje nemškega gledališča, precej velik pudel, v nedeljo tik pred predstavo, in sicer v roko. Ker je rana nevarna, nij mogla vodjeva žena peti v naznanjeni opereti „Madame Herzog“ in igrala se je druga igrata. Mnogo ljudij je pri kasi zahtevalo denar nazaj.

— (Za pivopivce.) Kozlerjeva pivovarna fabrika je letos spravila nad 180.000 centov ledú v svoje ledenice. Dovažali so led iz ljubljanske okolice, še več pa z Gorenjskega. Ker je izstopil prejšnji vodja pivovar in je fabrika najela izvrstnega pivovarja za vodjo, ki je prej služil v slavnoznanen Dreherjevej pivovarni, in o katerem se čuje, da je napravil izvrstno pivo, bodemo letos pili dobro in mrzlo domačo pivo.

— (Mraz), ki je nastal zadnje dni pri nas, vlada tudi drugod po cesarstvu. Po Alp-skih krajih je palo več snega nego pri nas. V severu je bila v petek burja, v vzhodu je bučal vihar in šel sneg.

— (Idrija.) Hrvatski ilustrirani lepoznanški list (ki izhaja vsak teden v Zagrebu in velja 3 gold. na pol leta) „Vienac“ je v zadnji številki prinesel sliko in opis naše sloveče Idrije.

— (Iz Hotederšiča.) Dne 28. febr. ob 8 uri zvečer je tukaj nek 28 let star

fant J. R. tako vrat prerezal, da je ravno tam, kjer je to naredil, namreč v veži padel, in takoj mrtev obležal; vzrok tega samoumora bila je blaznost, dolga bolezen in revščina, rano si je z britvijo tako naredil, da bi človek ne mogel verovati, da si more sam človek tako rano narediti, kajti bila je od enega ušesa do drugega tako globoka, da se mu je glava nazaj nagnila; ta fant je pred boleznijo prav pošteno živel, torej ga je sama blaznost k temu žalostnemu in strašanskemu činu pripravila.

Razne vesti.

* (V sreči nesreča.) Kako so Turki pa Magjari popolnem enaki, kaže sledeča pripoved: Neka kmetska dekle iz Parupke pri Baranu na Ogerskem je dobila v loteriji 960 gold. Ker je denar precej tam dobila, prosi okrajnega sodnika, da ji da kakega človeka, da bo šel z njo, ker se sama boji iti z denarjem. Sodnik jej izpolni prošnjo in jej da nekega pandurja za spremljevalca. Ko prideta uže blizu doma, zahvali se dekle pandurju, češ, da zdaj bo kmalu doma in si upa uže sama iti. Pandur jo potem pusti in gre nazaj. Ali kmalu potem začne premišljevat in se kesati, da nij prav storil, da je devotko samo pustil iti in da je nij do doma spremil. Vrne se torej ter gre urno za dekletom. Pa glej! Na nekem križpotu je dobil zaklano in oropano. Ves žalosten teče k okrajnemu sodniku, ki ga je bil odposlal — a sodnik ima še krvave roke in šteje denarje, ki jih je bil dekletu oropal. Začneta se prepirati s pandurom, končno se sodnik spozna krivega in prosi pandura, naj molči. A pandur neče ničesa slišati, nego silo vleče sodnika v Baran, kjer bo dobil kazen, ki je roparjem in morilcem namenjena. Da, nič nij tako skrito, da bi ne bilo enkrat očitó! Kaj takega se pa more pač le na Ogerskem zgoditi.

* (Obesila) se je v Zagrebu v bolnišnici milosrčnih bratov ona Eva Vilkošič, ki je nedavno svoje nezakonsko dete umorila.

* (Turška zločinstva.) Po izvestjih, katera je zbral ruski poslanik v Carigradu general Ignatiev, zažgali so krvoloki Turki od početka hercegovskega vstanka pa do denes 2600 krščanskih vasi, 96 pravoslavni in 7 katoliških cerkev in samostanov in 11 šol; poklali so žen, otrok in starcev, ki nijso mogli pobegniti 6000, uropali so kristjanom dva milijona in pol goldinarjev. V Dalmacijo, Hrvatsko in Srbijo je pobeglo vsega vskup nad 185.000 ljudij. Vstaveš v orožji je še 4000, poginilo jih je vsega skup 2000, v bolnišnicah jih je pa še 100.

* (Kaka starost dosežejo sadna drevesa?) Največo starost doseže kostanj.

On 100 let raste, 100 let se obdrži v jednaki debelosti in 100 let propada. Za kostanjem pride hruška, katera tudi večkrat starost do 200 let doseže. Jabelko navadno živi 70 do 80 let, črešnja 40 do 50 let, črešplje in slive 20 do 30 let, breskve, marelice in mandeljni pa le od 15 do 20 let.

Národno-gospodarske stvari.

Na delo sadjerejci!

Nij ga bolj važnega časa v letu skrbeti za povzdigo sadjereje, kakor je ravno spomladanski, kateri se nam uže bliža. Ravno v tem času ima sadjerejec naj več prilike, pomnožiti si svoje pridelke, slabo zboljšati in za kupčijo pripraviti tako sadje, katero bode lahko za visoko ceno prodal. Nij uže dovolj, da drevo raste samemu sebi prepuščeno, ampak skrbeti mora sadjerejec jednako, kakor živinorejec zato, da svoja plemena z dobrim in umnim oskrbovanjem ne ohrani le taka, kakoršna so, ampak da jih tudi vedno zboljšuje.

Mislil si bode marsikedo, da to v sadjereji nij več mogoče popraviti; da kakoršno je drevo, tak sad bode vedno tudi rodilo. Res je, pleme se vsled oskrbovanja ne spremeni; spremeni, ali boljše rečeno zboljša in požlahtni se pa lahko njegov okus, in s tem tudi pomnoži njegovo vrednost. In za tako oskrbovanje mora sadjerejec vedno skrbeti. Na kak način pa more sadjerejec delovati, da doseže boljši okus sadja, lepšo rast in razvitek sadnega drevja, hočemo tukaj kratko omeniti.

Glavni pogoj lepega razvitka vsakega dobrega sadu je hrana, zrak, svetloba in toplota. Ali pa imajo naša drevesa vse to, da bi nam mogla potem tudi dati zlahknega in okusnega sadu. Reči moramo, da ne. Največa napaka, katera se sploh v sadjereji pri nas še godi, je ta, da se drevesom neka posebna moč pripisuje, kakor ne nobeni drugi rastlini, namreč, da se misli, da drevo rodi iz ničesa. Kedo je še videl ali slišal o rastlini, da se je razvijala in rodila, brez da bi imela zato tudi dovolj potrebne hrane? Tudi drevo mora le takrat dobro in obilno roditi, ako ima v zemlji dovolj hrane, pa se more ne le les, ampak tudi sad dobro razvijati. Večkrat se sliši tožiti o enem ali drugem drevesu, da je spomladi tako lepo cvetelo, kasneje tudi uže nastavilo obilen sad, ali ko pride v sredino poletja, ne vidi se nobenega sadu več, vse je uže popadalo z drevja. Tukaj je uzrok one napačne misli, da drevo samo ob sebi živi in rodi. Takemu drevesu pomanjkuje potrebne hrane, sad se ne more več razvijati ter počne odpadati. Ali ne bi bil sadjerejec v zimskem ali zgodnjem pomladanskem času le eno košaro dobro segnjitega gnoja privoščil onemu drevesu, od katerega bi bil potem lahko imel obilnega,

Jerica, da imaš prav in ne da bi te zavirala, temveč storiti bi imela vse, kar mi je mogoče, da bi podpirala tvoje namene.“

„Draga Emilija!“ — vzkliknila je Jerica močno, „če ste po včeraj rečenem uže tako mislili, potem bi bili sedaj preverjeni, ko bi bili vse videli in slišali, kar sem jaz denes videla in slišala.“

„Kaj? Ali gre pri gospe Sullivanovej še slabše, nego poprej?“

„Še dosta slabše, kot sem vam povedala. Onikrat sama nijsem vedela vsega, s čem se ima gospa Sullivanova boriti. Odkar sem denes zjutraj otšla od doma, bila sem skoro ves čas pri njej, (kajti gospod V. me nij zadrževal pet minut) in dozdeva se mi v resnici, da za tako bojazljivo občutno gospo, kot je gospa Sullivanova, nij dobro, da je sama pri gospodu Cooperji, kateremu se tako strahovito glava meša.“

„Ali pa misliš Jerica! da moreš kolikor toliko pomoči?“

„Draga Emilija! vem to, da zamorem.“

Ž njim znam ravnati dosta bolje, nego ona, in morem bolj skrbeti za njegov život in ga razveseljevati. Prav otročji je in poln muh. Če mu gospa Sullivanova more storiti kako ljubav, storila mu jo bode, kolikor teško jej tudi de in ko bi jej tudi bilo nevarno. Ne le za to, ker je nje oče in je to njena dolžnost, ampak mislim zares, da se ga boji, ker je tako občutljiv in silovit. Časih, pravila mi je, počenja najčudovitejše reči, n. pr. da bi šel pozno v noč iz hiše, kadar je kaj nevarno; da bi spal pri odprtem oknu, če prav je njegova spalnica pri tleh.“

„Uboga gospa!“ vskliknila je Emilija; „kaj pa počenja v takih slučajih.“

„Emilija! lahko vam povem, ker denes sem bila priča takemu slučaju. Ko sem denes zjutraj prišla tja, hotel je ravno napraviti velik ogenj na ognjišči, če prav je bilo v mestu neizmerno vroče.“

„In gospa Sullivanova?“ rekla je Emilija.

„Sedeja je na stopnicah pred vratni ter se jokala.“

„Uboga žena!“ mrmrala je Emilija.

„Ničesar nij mogla početi z njim,“ nadaljevala je Jerica, „ter ga je vsa obupna popustila.“

„Imela bi dobiti močno žensko ali pa možkega, ki bi ga čuval.“

„A tega se čez vse boji. Umorilo bi jo, rekla mi je, ko bi videla, da ž njim neprijazno ravnajo, kar bi tuji gotovo storili. Razen tega sem tudi videla, da se tudi boji imeti koga pri sebi, katerega nij privajena. V vseh rečeh je izredno snažna in čedna, vse je zmerom sama uredovala in opravljala ter je rekla, da bi rajše divjo žival k sebi vzela, nego irsko deklo.“

„Kaj nij bila zelo vesela svojega novega bivališča?“

„O ne! Denes mi je rekla, kako čudno se jej zdi, da je ravno sedaj prišla ta huda izkušnja, ko se je preselila v novo in lepo zidano bivališče ter si je prav po svojej volji vse uredila.“

(Dalje prih.)

